

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

**“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**

(Одеса, 21-22 травня 2021 року)

Одеса -2021

УДК: 1:403:316.6(08)

К 65 Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства :
Матеріали IV Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» (Одеса, 21-22 травня 2021 р.) 65 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Романенко Михайло Ілліч - доктор філософських наук, професор кафедри філософії Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти»

Збірник матеріалів IV Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують соціокультурні засади трансформацій ціннісної сфери життєдіяльності суспільства, аналізують соціокультурні трансформації молодіжного соціуму, показують соціокультурні трансформації освітнього середовища та розкривають проблемні моменти культури бізнесу в умовах соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства, а також розглядають синергетику як самоорганізаційну систему у суспільстві, що трансформується. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 12 від 27 травня 2021 року)

Цибра Микола Федорович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

СОЦІАЛЬНИЙ ТОНУС ЯК ІНДИКАТОР ЗРІЛОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Сучасне українське суспільство зацікавлене в створенні найбільш сприятливих умов для індивідуального розвитку громадян. Разом з тим у відповідності з потребами соціального переустрою, суспільство висуває до особистості низку вимог: до її діяльності, інтелекту, відповідальності, організованості, дисциплінованості і та інш. Ці вимоги будуть постійно зростати відповідно росту змін в суспільстві. Духовний світ сучасної людини формується під впливом об'єктивних процесів і відображує все багатство суспільних відношень, яке в концентрованому вигляді міститься у кожній особистості та виступає як її характерні риси: демократизм, гуманізм, колективізм тощо.

Особистість формується та стверджується в процесі активної діяльності, яка здійснюється на основі її життєвої програми. Поняття «соціальний тонус» широко використовується в пропагандистській роботі, в публіцистиці, але в філософській літературі воно поки ще не оформилось.

Наведемо декілька визначень тону: «тонус – ступінь життєдіяльності організму...» [2, с.713]; «тонус – состояние ... длительно поддерживающее ... равновесие...» [1, с.26]. Очевидно, що семантика поняття «тонус» - це рівновага, соціальний тонус – це рівновага суб'єкта в соціумі «ми», його соціальне самовідчуття, яке характеризується життєвим досвідом, глибиною знань, боротьбою новаторських прагнень проти консерватизму, що впливає з незнання, невміння, внутрішньої незібраності, ліннощів.

Проблема соціального тону виникає в силу того, що в соціальній дійсності індивіди, які, здавалося б, в однакових умовах, ведуть себе нерівнозначно. Рівень самоутвердження у них різний. Різниця у поведінці та діях пояснюється не тільки фізіологічною та генетичною різноманітністю індивідів, але й тим, що в суспільстві виникають не завжди очікуємі, і відповідно, не регламентовані стихійні явища.

Структура соціального тону складна та різноманітна. В неї входять внутрішня направленість особистості та її зовнішній прояв по відношенню до об'єктивних умов. Соціальний тонус громадян в Україні виражається, перш за все, в його практичній діяльності і складається під впливом двоєдиного процесу: а) формування духовного світу особистості, її потреб, інтересів, цінностей, орієнтацій; б) створення необхідних умов для реалізації її світоглядних установок. Звідси виховні зусилля суспільства слід направляти не тільки на просвітницьку роботу, але і одночасно вирішувати організаційні питання.

Мета громадянських інституцій зводиться до того, щоб сформувати у особистості навички та переконання в повсякденній практиці.

При аналізі процесу становлення соціального тону особистості можна виділити два рівня його структури. На інформаційному рівні особистість напрацьовує загальну, генеральну лінію поведінки, засвоює ідеї, принципи, норми та цінності притаманні нашому суспільству. На становленьському – відбувається напрацювання тону на фоні безпосереднього оточення (мікросередовище) Від останньої в багатьох залежить ефективність виховного впливу на формування соціального тону особистості.

Соціальний тонус конкретної особистості розрізняється за якісними та кількісними показниками. Таке розрізнення тягне за собою певну неоднорідність в спільноті, групі, колективі. Виходить, що соціальні спільноти при загальній направленості, диференційовані. Ступінь такої диференціації залежить від соціального тону індивідів.

Формування соціального тону індивіда – питання надважливе. В нашому суспільстві в зв'язку з розширенням сфери діяльності та спілкування існує ціла галузь повсякденного життя індивіда, яка не регулюється правом і не охоплюється іншими формами соціального контролю. Це сфера відношень з товаришами та колегами по роботі, контакти на вулиці, в транспорті, сім'ї і т. іцнш. Суспільна думка, що спонукала активні функції впливу на особистість, повинні бути покладені на соціальний тонус. Особистість в своєму життєвому виборі сама вирішує, пройти повз зла чи втрутитися, припинити його, жити творчо, захоплено або скіти в відсталості та рутині.

Соціальний тонус – це не тільки рівноважно прийнята концепція світу і людини, але й життєдіяльний принцип існування. Це ті ідеї, які впливають на норми людської поведінки, на відношення до праці та до інших людей, на характер життєвих прагнень, ідеалів, цілей, на пот, смаки та інтереси.

Соціальний тонус відноситься до шерегу об'єктно-суб'єктних детермінант розвитку особистості. Це певний «внутрішній» регулятор дій особистості та найбільш адекватний соціальним задачам критерій. Логіка саморозвитку вимагає від особистості напруження духовних та фізичних сил в усіх сферах діяльності. Соціальний тонус є найбільш цілісна система орієнтацій особистості, яка базується на відносно стійкій системі духовних цінностей, що виражає основну тенденцію суспільного розвитку Існує як мінімум три ступеня розрізнення в рамках одного і того ж явища, які ми умовно можемо виділити: а) вищий ступінь, який характеризується наявністю та стійкістю адекватних світоглядних установок; б) середня ступінь, яка характеризується такими ж ознаками, але корегуюча дія самої особистості занижена; в) нижча ступінь – це відсутність чітких життєвих орієнтирів. Ці три ступеня сформованості соціального тону і визначають діяльність членів суспільства.

Отже, соціальний тонус характеризується інтегральністю якостей індивіда, рівновагою знань, досвіду, цінностей, захоплень і вмінь, перспективного бачення та опори на традицію. Самоствердження передбачає створення оптимальних умов для прояву індивідуальних якостей в інтересах

соціального цілого. Отже, сутність соціального тону можна визначити як міру усвідомлення особистістю суспільних інтересів.

Можливо, на якомусь етапі соціальні групи з такими характеристиками індивідів (наявністю всіх перерахованих критеріїв позитивного) будуть носити гіпотетичний характер, але по мірі приросту якісних змін в економіці, в суспільній свідомості, ареали людей наділених рисами розвинутої особистості (з « збільшенням статусу»), будуть ставати реальністю, при невпинній тенденції розростання вширину та глибину.

Визнач роль у цьому процесі належить науковому мисленню, що закономірно виникає в просторі альтернативних точок зору, позицій.

Список використаних джерел

1. Большая советская энциклопедия: В 30т. – Изд.3 – е – М.: Советская энциклопедия, 1977, - Т. 26 – 670с.
2. Ожегов С. И. Словарь русского языка. – М.: Русский язык, 1983, - 815 с.
3. Цыбра Н. Ф. Самоутверждение личности (социально-философский анализ).- Киев; Одесса: Выща шк. Головное изд-во, 1989. – 192 с.
4. Чайковский П. И. О композиторском творчестве и мастерстве. – М.: Музыка, 1964. - 271 с.

Чекуріна Оксана Валеріївна – аспірантка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ЦІНІСТЬ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Трансформація в українському суспільстві торкнулась усіх сфер життєдіяльності людини, сімейно-шлюбні відносини теж є не винятком. Причини несприятливих тенденцій в сімейних відносинах полягає в тому, що змінився не тільки образ життя людей, умови існування, та громадські погляди у цілому. У наш час суспільство диктує певний спосіб життя, особливі стереотипи поведінки. І як би хотілося сьогодні бачити побільше людей зі стійкою духовно-моральною культурою та стійкими сімейними цінностями. Однією з головних умов виховання таких людей є середовище, в якому вони формуються і розвиваються. Мається на увазі здорова сім'я, де людина з'являється на світ, виховується, засвоює цінності і природно стає особистістю.

Психологи відзначають, що не останню роль у проблемі шлюбно-родинних звязків відіграє вічне протистояння чоловічого і жіночого начал. Дуже остро постали проблеми соціальної і психологічної рівності, проблеми сімейних цінностей [1].